

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal ... kor. 16.— | nyolczad oldal ... kor. 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. tanítók gyűlése előtt.

Nagy és nevezetes napok előtt állunk, a magyar kath. tanítóság egyedül hivatott képviselője, a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága tartja hétfőn és kedden gyűléseit és pedig azért e napokon, mert a magyar tanítói kar ekkor jön össze egyetemes gyűlésre.

Talán sokaknál különösen tetszik az, hogy a kath. tanítók gyűlése egy időre esik az egyetemes gyűléssel, de fölfogásunk szerint ez nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy egy részről az egyetemes gyűlésre feljövő kath. tanítóságot körünkben tisztelhessek és más részről a kath. tanítók Országos Bizottságának gyűlésén a kath. tanítókat érintő, de az egyetemes gyűlésen is előjövő közoktatási kérdésekben, a magyar kath. tanítóság véleményét határozottan és nyíltan kidomborítsuk és férfias komolysággal kifejezésre juttassuk. Jóllehet, erre meg van az alkalom az egyetemes gyűlésen is és nem kételkedünk abban, hogy az azon résztvevő kath. tanítók, ha talán annak szüksége előfordul, kath. tanítói egyéniségük teljes súlyával, tehát hivatásukhoz méltóan, mint jellemes férfiakhoz illik: határozott nyíltsággal és bátorsággal nézzen szemébe minden olyan véleménynek és indítványnak, mely Magyarországon, édes hazánkban, a keresztény szellemű nevelés ellen tör, mely az Egyház nevelőjogát és tekintélyét e hazában csorbítani szándékolná.

És ezen eljárásunk őszinteségében ne kételkedjék senki sem, hanem kölcsönös bizalom és egyetértés fűzzön bennünket egymáshoz, mert ez fokozza majd elszántságunkat, erőssé és hatalmasá teszi föllépésünket. A magyar kath. tanítóságnak hagyományos jellemző vonásai: a hithűség és a tetterre kész magyar hazafiság legyenek irányító elveink minden lépésünkben, minden gondolatunkban és akkor eggyel szaporítani fogjuk azon nyilvános föllépésünket, melyekkel beigazolni sikerült, hogy a magyar kath. tanítóság nevelőtani hivatásának oly magaslatán áll, melyen őt sem kiesinyelés, sem mellőzések jogosan nem

csak, hogy nem érhetik, hanem aki ezeket vele szemben megkísérlelné is, az magára vessen, mint hamis elvekkkel való kufárkodora a nemzeti nevelés nagy és szent munkájában.

A kath. magyar tanítóság nemcsak ősi joga kíván és követel magának jogot a magyar tanítói közvélemény kifejezésére, irányítására, hanem tanítói értékénél és számbeli súlyánál fogva is joggal elvárja, hogy véleményét minden kérdésben tisztelettel, elismeréssel és megnyugvással fogadják azok, akik hivatva a nemzeti közoktatásnak ez idő szerint intézésére.

És ha a kath. tanítók Országos Bizottságának gyűlésén kitűzött tárgysorozaton végig tekintünk, azonnal feltűnik a Tanügyi Tanács böles előre látása, mellyel a napirend-javaslatát összeállította.

A népoktatási törvényjavaslat, melyet előbb általánosságban, azután fejezetenként vitat meg, a tanítói nyugdíjtörvény revíziója mind oly időszerű kérdések a magyar közoktatás terén, amelyekre nézve a tiszta kath. tanítói álláspontot kifejezni nemcsak szükséges, hanem ebből kifolyólag elodázhatatlan kötelessége is a Bizottságnak. Nem akarhatunk egyebet e gyűlésünkkel, csak azt, hogy elmondhassa rólunk az utókor, hogy megtettük hozzáunk illő és méltó módon kötelességünket. Hogy kifejeztük és hangsúlyoztuk:

1. Hazánkban minden jellegű iskola csak magyar lehet.

2. Magyar nemzeti oktatást és nevelést csak a vallásos szellemben működő iskolák szolgálhatják méltóképen.

3. A magyar népiskolát nem lehet az uralgó kormányok kényére-kedvére bizni, mert a tanszabadság oly feltett kincse nemzetünknek, mint a sajtószabadság.

4. Hogy nemzetünk népének műveltségét az idők követelményeinek megfelelően fokozhassuk, iskolák létesítése és a meglévő iskolák fejlesztése szükséges; evégből az állam ne korlátozza egyik jogosult iskolafenntartót sem az iskola fölléltetésében és fejlesztésében. Sőt kötelességének tartsa az állam oly intézkedések fogantatását,

melyek által különösen a felekezetek számára anyagi forrást nyit az iskolák szervezéséhez és azok fűntartásához. Fő, hogy minél több ügy külső, mint belső szervezetében kifogástalanul működő magyar iskola létezzék e hazában.

5. A népiskola és a tanítóképző-intézetek között fönmálló természetes kapcsolat megköveteli, hogy az állam érintetlenül meghagyja a felekezetek tanítóképzési és képesítési jogát. A tanítóképzés és képesítés csak magyar nyelven történhessen, ezért az állam szigorú eszközökkel gyakorolja föfelügyeleti jogát a felekezeti képzőkben úgy a képzést, mint a képesítést illetőleg.

6. E hazában minden tanító egyforma anyagi ellátásban részesüljön, mert egyforma képesítés mellett ugyanazon föladatok szolgálatában: fizetés és nyugdíjrevízió csak egyforma elbánás esetében fokozhatja a tanítóság lelkes tevékenységét a nevelés és oktatás minden viszonyaiban. Az igazságtalan megkülönböztetések csak elégtelenséget, esüggedést idézhetnek elő, de a békés munkához szükséges megelégedést semmiben sem eredményezhetik.

7. A népoktatási intézetekben a nemzeti nevelés szigorú ellenőrzésére és általában az állami föfelügyelet gyakorlására arra hivatott és képesített tanfelügyelők alkalmaztassanak.

8. A hazafiatalan iskolafűntartók és tanítók ellen a legszigorúbb törvények és intézkedések nemcsak hogy törvénybe iktattassanak, hanem végrehajtásukra is törvényes szigor alkalmaztassék.

Ime, ezekben foglaltuk össze azokat a fontosabb véleményeket, amelyeket a törvényjavaslattal szemben a mi tanítói közvéleményünk hangoztat. A részletekre nem terjeszkedtünk ki, mert az már a törvény készítőinek képezi föladatát. Országos bizottságunk foglalkozni fog ezen kívül a tanítói nyugdíjtörvény revíziójával is. Ebben a tárgyban már ismeretes a kath. tanítóság közkivánsága: kérjük és kívánjuk, hogy a kántortanítók fizetése osztatlanul tanítói fizetésnek tekintessék a tanítói nyugdíjigény megállapításánál is. Szűnjék meg az az igazságtalanság, hogy amikor fizetésekiegészítésről van szó, akkor a kántortanító minden jövedelmét összeírják és amikor a nyugdíjigényt képező fizetésről van szó, akkor már csak tisztán tanítói, avagy fele kántortanítói fizetésről tétessék szó.

Végül a magyar keresztény iskola-egyesületről szólunk. Ezt már évtizedek óta vártuk nem mi, hanem az egész kath. társadalom. Szép és magaslatos hivatás vár erre az egyesületre, ha az tényleg megvalósul. Nem politikai, hanem kizárólag magyar nemzeti kulturális föladatok gyors megoldása vár ez intézményre. Így elsősorban is a kassai kir. kath. tanítóképző megmentése, Budapesten egy kath. férfitanítóképző létesítése, népiskolák zárdák gyámolítása, tanítók, tanítónők buzgó hazafias működésének elismerő méltánylása stb. stb. És most hozzátok fordulunk, hazánk kath. tanítói.

Isten hozott a székesfőváros falai közé. Isten

kísérje itt minden lépésteket és az Ő szent nevében, az Ő dicsőségére végezzétek minden munkátokat, ha azzal őszintén használni akartok a magyar nemzeti népnevelésnek és dicsőségnek, tiszteletet kívántok kivívni a magyar tanítói névnek.

Ember Károly.

Indítvány a népoktatási törvényjavaslathoz.

A keszthely-szt.-gróti ker.-hez tartozó tanítóegyesület az 1903. XXVI. t.-c. végrehajtása folytán fölmerült hiányokra való tekintettel kapcsolatban a napirenden levő népoktatási törvényjavaslattal *Lisztner Antal* indítványára a következő határozati javaslatokat terjeszti a Kath. Tanítók Országos Bizottsága elé:

Mindnyájunk által tudott dolog, hogy állami kártársaink fizetését rendezték. Tudjuk azt is, hogy a «Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága» a nagyméltóságú püspöki kar magas beleegyezésével kérvényt adott be az ország törvényhozó testületéhez, kérvén, hogy a felekezeti tanítók fizetését az államiakéhoz hasonlóan rendezze. Hogy mi lesz e kérvény sorsa, még a jövő titka. De hisszük, hogy a magyar országgyűlési testület nem zárkózik el jogos kívánságaink teljesítése elől. Annival inkább sem, mert nem alamizsnát, hanem megszolgált díjat kérünk. E meggyőződés nyilvánítására és a teendők megvitatása végett a fizetésrendezés ügyét a f. évi július havában tartandó egyetemes tanítói gyűlés is fölvette tárgysorozatába. A mai gyűlésünk tárgysorozatába is föl van véve két tag választása az említett gyűlésre. Megragadom az alkalmat és kérem a t. közgyűlést, méltóztassék alábbi indítványaimat megvitatni, elfogadni és a kiküldendő kártársakat megbízni, hogy azoknak az egyetemes tanítói gyűlésen szólói legyenek!

Indítvány: 1. Minden okleveles tanító kapjon az államiakéhoz hasonló fizetést és — akár kántortanító, akár osztálytanító vagy tanítónő — 2 szobás lakást a szükséges mellékhelyiségekkel, esetleg ennek megfelelő lakbért és $\frac{1}{4}$ kataszteri hold kertet. Ez a fizetés a jelenleg érvényben levő korpótléket nem érinti.

2. A kántortanítók illetményei az 1903. évi 26. t.-cikk szellemében vétessenek föl országsszerte újólág. Ezeknek tisztán tanítói fizetése — lakáson, kerten korpótlékon kívül — amnyiban állapíttassék meg, mint az állami tanítóké. A bérangozói, sekrestyési stb. járulékok — minthogy azok sem tanítói, sem kántori illetményt nem képeznek — a kántortanítóktól e szolgálatok alól fölmentés mellett vétessenek el és bocsáttassanak az iskolafűntartók rendelkezésére. Jelenleg élvezett kántori fizetésüket épségben tartásák meg.

3. Minthogy az 1893. évi 26. t.-cikk végrehajtása körül sok rendetlenség és így a kántortanítók kárára sok sérelem történt: mondassék ki törvényben, hogy a föld, terménybeli és egyéb

járadékok fölbecslése által származott fizetési különbözetet az iskolafőntartó köteles pótolni, ha azokat nem a törvény rendelkezései szerint veszi föl.

4. Ahol az ily módon fölvetett tanítói fizetés nem éri meg a törvényileg megállapítandó összeget, ott ez az összeg az iskola eddigi jellege főntartása mellett, államsegélyből fedezendő.

5. Az ekkép egységes alapelveken rendezett tanítói fizetések számittassanak nyugdíjigényül. Akinek fizetése korpótlék által emelkedik, ezután is fizesse az 50% különbözetet a nyugdíjalap javára. Azon tanítók, kik a rendezendő fizetésjavítás által jutnak magasabb fizetéshez, e különbözet után ne 50%-ot, hanem annyit fizessenek be a nyugdíjalapba, amennyit beszámítható nyugdíjjeik alatt — 5% belépési díjat — s évi járulékként be kellett volna fizetniök, ha mindig annyi tanítói fizetésük lett volna, amennyire az emeltetni fog.

A magyar nyelv intenzivebb tanítása.

Hazánk jövő nagyágának alapja, sőt azt is mondhatnám: főnmaradása attól függ, hogy ne csak politikailag, hanem nyelvében is egy egységes nemzet legyünk. Mivel pedig Magyarország a legpolyglottabb országok közé tartozik, azért a nyelvi egység elérése óriási föladat. Ezen óriási föladat megoldásán legelső sorban az iskola van hivatva munkálkodni, s ezért hozatott az 1879: XVIII. t.-c., mely a magyar nyelv kötelező tanítását rendeli. De hát úton-útfélen hangzik a vád, hogy ezen törvény még ma sincs végrehajtva, illetve, hogy az iskola nem tesz eleget e törvényszabta kötelességének oly mértékben, miként azt az idézett törvény rendeli. Lássuk csak, mennyiben állhat e vád! Vizsgáljuk meg azt, vajjon az iskola egymaga képes-e ez óriási föladat teljesítésére csak részben is, ha első sorban el nem hárittatnak a tanító működésének útjából azon legyőzhetetlennek látszó akadályok, melyek az ő működését egészen megbénítják és ha a társadalom minden rétege nem támogatja őt e nehéz munkájában azzal, hogy ez óriási föladat megoldásából kire-kire háromló kötelesség hiv teljesítését istápolni törekszik.

A sikeres megoldás legelső föltétele az, hogy legyen abban rendszer. A nyelvi foglalat a nyelvhatárokon kezdve, lépésről-lépésre haladva és egyes szilárd pontokra támaszkodva kellene megőrdani. Mik volnának e szilárd pontok? Semmi más, mint a nemzetiségi vidéken létező városok. Hazánknak igazán biztos és szilárd alapja csak úgy lehet, ha összes városait egységes magyar nemzeti és erős magyar kulturájú nép fogja lakni. Legelső sorban itt, ezen városokban kell a magyar kultúrát az ő igaz valóságában megteremteni, hogy ezek legyenek a haza magyar kulturájának erős állónapjai, melyeknek sugara elhassanak a legtávolabbi zugba, a legkisebb faluba is. És

ez a tanítóságra is nagy erkölcsi hatással lenne. Tudjuk, kedves kartársaim, hogy a tanítói pályán nincs előmenetel, olyan az, mint egy zsák-utca, melyből nincs kijárat. Szünjék meg legalább a tanítói pályán már e haza minden rétegében elhatalmosodott piszkos és korrupt protekció; és tétessenek ezen kisvárosi jobban dotált tanítói állások a szorgalom, a rátermettség, a hivatás-szeretet és a tanítói pályán töltött több évi siker-dús működés jutalmául.

De hiábavaló a tanító legsikerdúsabb működése is, ha a társadalom minden tényezője nem csak, hogy nem támogatja őt működésében, hanem úgyszólván lerombolja a tanító sokévi fáradhatlan szorgalma által elért eredményt is. Hogy ez így van, bizonyítják a mostani állapotok. Például veszek egy tót anyanyelvű fiút. Ez a fiú 15 éves korában véggé elszakad az iskolától, hogy egy másik, az élet iskoláját kezdje meg. Az iskola megtette kötelességét és e gyermeket nemcsak nyelvében, de lelkében is magyarrá nevelte. Lássuk csak, hogy életének további szakában magyar nyelvi ismerete a közéletben hol és hogyan érvényesül. A fiú 15 éves korától 21 éves koráig szülei mellett él és egyhangú életében az az egyedüli változatosság, hogy hat napi munka után a hetedikén megpihen és mint a vallásosan nevelt jó keresztény teszi, szorgalmasan eljár a templomba. Itt érvényesül-e magyar nyelvi ismerete? Nem, kérem, itt tót a szentbeszéd, tót az ének. Tegyük föl, hogy 21 éves korában elviszik a fiút katonának, de ha a honvédséghez nem kerül, úgy magyar nyelvi ismeretének ismét hasznát nem veszi. Haza kerül a fiú a katonaságtól, családot alapít és időről-időre a szükség bekergeti őt a legközelebbi városba. No, de itt már aztán érvényesül az ő magyar tudása? Oh dehogya, kérem, a kereskedő, az iparos, az orvos, a fiskális, szóval mindenki, akivel a sors összehozza, tótul beszél vele. De talán mégis tévedek. Beidézük a fiút — mint a köznép mondja — törvénybe, itt már aztán a törvénytudó urak, akik m. kir. hivatalnokok, okvetlen magyarul beszélnek vele. Sajnos, de bizony annak a m. kir. hivatalnoknak még csak eszébe sem igen jut tőle megkérdezni, hogy tud-e magyarul, hanem ő, a magyar hivatalnok, szinte izzad bele és minden tót nyelvi tudományát összeszedve iparkodik magát vele tót nyelven megértetni, pedig hát a nyelve majd hogy ki nem török a nagy igyekezetben. Hát szó ami szó, de bizony az a fiú végre is arra az elszomorító tudatra ébred, hogy e magyar hazában bármily nyelven boldogulhat, a magyarra nincs szüksége és ezentúl nem tulajdonítva magyar tudásának valami nagy fontosságot, azt lassan elfelejti, nem ritkán megszünik ezzel magyar hazafisága is.

Tegye meg a társadalom első sorban a maga kötelességét e tekintetben. Éreztesse az idegenajkuakkal, hogy e hazában csak a magyar tudással lehet igazán boldogulni, azért a magyar nyelv ismerete e haza minden lakósára nagy előnyvel jár. Igazán kényszerítő szükség nélkül

ne beszéljünk másképp, mint magyarul s akinek munkát, szolgálatot, szóval kenyeret adunk, attól okvetlen követeljük meg, hogy ha tud, csak magyarul beszéljen; mert a magyar társadalom nemzeti lelkeségének mindenekelőtt a magyar nyelv érvényesítésében kell megnyilatkoznia.

N.-Valkháza.

Kántor István.

(Folytatása következik.)

A Szent-István-Társulat jelentősége a keresztény nevelés terén.

(Folytatás.)

Az utóbbi három kötethez Udvarý Géza festőművész készített igen szép eredeti rajzokat.

A tartalmi kiválóság mellett e könyveknél különösen arra volt gondunk, hogy áruk lehető olcsó legyen s valóban a köszöntő-könyvet és a Tutsek Anna Apró történeteit kivéve, valamennyinek ára jóval kevesebb az egy koronánál. Vizsgai jutalomkönyveknek tehát már ebből a szempontból is kiválóan alkalmasak.

Tartozom annak fölemlítésével, hogy régibb és újabb ifjúsági kiadványaink közül husz kötetet fölterjesztettünk a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz s megbíráltatásukat és a népiskolai ifjúsági könyvtárjegyzékbe való fölvételüket kérelmeztük. Az eredményről még nincsen értesülésünk.

Soronkívül két igen időszerű és gyakorlati hasznú könyvet adtunk ki az elmúlt esztendőben, nem pusztán irodalmi művek ezek, hanem valóságos jöeselekedetek, melyekkel a szerzők a katolikus ügyek előbbrevitelén igyekeztek tőlük telhetőleg lendíteni.

Az egyik munka megbecsülhetetlen útmutatással szolgál arra nézve, hogy az adott viszonyok között miképen biztosítsuk iskoláink vallásos karakterét. Teljes címe:

Katolikus iskoláink jogi természete, vagyis hogyan biztosítsuk azok katolikus jellegét. Az idevágó teljes szövegű törvények, döntvények, rendeletek, hitközségi önkormányzati alapszabálytervezet és ügyirati mintákkal fölszerelve. Irta Jeszenák Gábor báró, párkányi plébános.

A másik könyv úttörő munka s aligha eszéltem, midőn azt állítom, hogy egyesületi életünkben eseményt fog képezni. Címe:

Szociális vezérkönyv katolikus legény-, ifjúsági- és munkásegységek alakítására és vezetésére. Irta Erdősi Károly, az orsz. közp. kath. legényegyesület II. elnöke.

A hivatottak közül sokan azért huzódoztak eddigelé új katolikus egyesületek alakításától, mert nem volt az egyesületi élet minden ágát felölelő oly kimerítő vezérkönyvünk, mely az egyesületek megalapítására és vezetésére a kezdő elnököknek tanácsal szolgált volna. Ezt a hiányt pótolja Szociális vezérkönyvünk. A lángbuzgalmú szerző büszke lehet művére, melyet nemesak

nagy gyakorlati érzékkel, tudással és körültekintéssel, de egyszersmind megfelelő irodalmi formában, kedvesen és lelkesen állított össze.

Nem kisebb dícsérettel kell megemlékeznem Erdősi Károly egy újabb színművéről:

Az igazság felé. Társadalmi színjáték három fôlvonásban.

E színdarab ugyancsak kiadásunkban látott napvilágot s az előbbi munkához hasonlatosan a katolikus egyesületi élet szükségleteinek szemeltartásával készült. A télen több ízben sikerrel játszották a budapesti központi katolikus legényegylet színpadán s remélhetőleg nemsokára a vidéket is meg fogja hódítani. Előadási jogát a katolikus körök és egyesületek tíz példány megvásárlása által szerezhetik meg s ezen kívül az előadása alkalmával befolyó tiszta jövedelem öt százaléka a Szabóky Adolf szoboralap javára fordítandó.

(Folytatása következik.)

Magyar ember találmánya.

Dr. Ében Mihály zsámboki esperesplébános a napokban tartotta az általa föltalált számológép ismertetéséről és gyakorlati alkalmaztatásáról előadását a Magyar Tanítók Otthona pedagógiai szakosztályának ülésén. Az ülésen lovag Ember Károly elnökölt. Az előadó esperes jelezvén, hogy számológépe — amint kétségekívül igaz is — határozottan fölötte áll az úgynevezett orosz számológépnek, két magával hozott leány növendékkel igazolja előadásainak minden egyes részletét, amelyet a számképzetek helyes előhívására, a számfogalmak megismerésére, azoknak két alakban való alkalmazására vezetnek. A leány növendékek minden egyes felelete azt tanúsította, hogy tisztán bírják a számképzeteket és lényegüknek megismerése folytán helyes lélektani alapon bogozzák ki az általuk keresett eredményeket bármely műveletben. Ez a körülmény teljesen igazolja azt, hogy Dr. Ében számológépe *messze fölötte áll* nemesak az orosz számológépnek, hanem más gépnek is, mert a számképzetek alakítására, szerkezeténél fogva, többoldalú szemléltetést tud nyújtani, miáltal azoknak megrögzítését is megkönnyíti. Hogy a számológép komplikáltabb mint az orosz számológép, az csak előnye, mert míg az orosz számológépet helyettesítheti bármely tárgy a számképzetek különféle alakulásának fölfogására és a számműveletek alkalmazására, határozottan állíthatjuk, hogy a gép úgy is mint *magyar ember* találmánya, diszére válik a pedagógiai tanszereknek és érthetetlen, hogy miért vonta vissza a kultuszminiszter ajánlatát.

Az ülésen megjelent tanítók és tanítónők lekötött figyelemmel hallgatták dr. Ében előadását és szinte megváltak lepetve a bemutatott eredménytől, ami ismét csak oda mutat, hogy a gép nem gáncsolható és teljesen megfelel azon kívánatoknak, amik lehetővé teszik azt, hogy a gyermek

helyesen alkalmazott szemléltetéssel vezetessék a számképzetekre, azok különféle alakulásaira és a számfogalmak megismerésére, valamint különféle módosulásainak alkalmazására.

Az előadás keretében dr. Eben egyuttal bemutatta a számtanítással kapcsolatos különféle szemléltető tárgyait. Nevezetesen bemutatott egy táblát, melynek keretének két oldalán egy-egy mélyedésben a számológépnek tíz számköréig terjedő részlete van. Szóval meg kell adni, hogy dr. Eben nemcsak gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező, mély tudású pedagógiai jelenség különösen a számtanítás körletében, hanem buzgó apostola is annak, hogy a nép már gyermekkorában vezetessék reá a minden tekintetben szükséges, helyes következtetésre és itéletalkotásra különösen a számtan által, hol lélektani szempontból nincs *csalódás*. B—n.

Értesítők.

Tanító és tanítvány pihenni tér, ki-ki azzal a jóleső érzéssel, hogy megérdemli a két hónapi szünetet, mely tulajdonképpen nem is a tanítót, hanem a tanítványt illeti. A lefolyt tanév munkájáról egyes iskolák értesítőt tesznek közzé; ily értesítők lapunkhoz is érkeznek, amelyekről habár lapunk terjedelméhez mérten röviden, de készséggel adunk ismertetést.

1. *A szatmári püspöki róm. kath. fiú-népiskolának értesítője* az 1903/4. tanév végével. A tanító-testület közreműködésével szerkesztette: *Jankovich János* igazgató. Részletes jelentést közöl az év történetéről. Beiratkozott összesen 314 növendék; 246 rk.; 64 görögk.; 1 ref.; 3 izr. Nyelvre nézve 280 magyar, 1 német. A tanév megnyitása ünnepélyességgel történt. Szentmise után az igazgató a növendékekhez beszédet intézett, melyben elsősorban hálára buzdította őket *Meszlényi Gyula* O. excellenciája iránt, kinek nemes szíve és áldozatkészsége tartja fenn ezen hitvallásos iskolát, melyben ők, a kicsinyek jó szülei örömeire istenfélelemben és hazaszeretetben neveltetnek. Hálás tisztelettel emlékezik meg a jelentés *Tóthfalussy* Dániel hitelemző úrról, ki az intézetnél immár 25 éve látja el a hitoktatás fontos munkáját. Az iskola egészségügyénél fájdalmasan említi föl, hogy a gyermekek réme, a himlőjárvány következtében évről-évre megakasztja a rendes tanítást; a tanítás e miatt három ízben szünetelt. Az iskola egyébként hygenikus szempontból semmi kívánni valót nem hagy fenn, a rend, tisztaság a legpéldásabb. A vallás-erköleszi nevelés a tanító-testület legfőbb gondját képezte. A növendékeket a templomba, a szent gyónáshoz és áldozáshoz tanítóik vezetése és példája kísérte. Az előmenetel és fegyelem kifogástalan volt. A tanító-testület a mely 6 tagból áll, többször tartott tanulmányos eszmeeserét az időszerű pedagógiai kérdésekről. A hazafias érzés nevelését nagy gondal rendezett hazafias ünnepélyekkel is szolgálta a

tanító-testület. A növendékek két ízben tanulmányi kirándulást tettek a város környékére.

Az évzáróünnepély alkalmával több tanuló ösztöndíjjal vagy díszkönyvvel jutalmazott meg az iskolai hatóság. Az értesítő végén az igazgató a szülők részére igen célszerű oktatásokat közöl.

2. *A nyitrai róm. kath. elemi fiú- és leányiskolák értesítője*. A róm. kath. iskolaszék megbízásából közli: *Jakubovich Sándor* igazgató-tanító. Az értesítőben az igazgató közöl: «*Szeressük gyermekeinket*» e. egy igen tanulságos és magas színvonalon álló szakszerű értekezést. Szavait ezzel végzi: «hogy a vallás az embert nemesíti, az kétséget nem szenved. A vallásos gyermek szótfogadó, szorgalmas, illedelmes és kötelességtudó; de nemcsak mint gyermek az, hanem azzá lesz egész életén át. Öröme és boldogsága szülőinek, kedvence tanítóinak s később hasznos tagja a társadalomnak». Az évi jelentésben hálás szavakkal adózik *Bende Imre* püspök ömértóságának azon fejedelmi adományáért (százezer korona), mellyel az iskola jövőjét minden időre biztosította. Részletesen szól azon mozzanatokról is, melyek a vallásos és hazafias nevelés céljából történtek. Az iskolai könyvtár 601 kötetből áll és 542 K. 40 fill. vagyonnal rendelkezik. Közli az iskolai hatóság névsorát, valamint a tantestületet is. Az iskola évi kiadása volt 18,597 K. 12 fill. A tanulók száma volt 673; ezek közül a magyar nyelvet az év végére minden tanuló folyékonyan beszélte. Ime a magyar nyelv tanításának mily szép eredményei vannak a róm. kath. iskolában. Az óvodában 248 gyermek tanulta meg a magyar nyelvet.

EGYESULETI ÉLET.

Meghívó. Az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek szövetsége évi közgyűlését Csíksomlyón, a tanítóképző gyakorló iskolájában július hó 11-én fogja megtartani.

Tanítók gyűlése. A *«Léva és Vidéke róm. kath. tanítóegyesület, verebelyi köre»* június hó 8-án tartotta körgyűlését *Ujlóton*, a «Tanítók Háza»-ban létesítendő alapítvány javára egybekötött jótékonycélu erdei táne mulatsággal, melyen a főtiszt, papság és a kerület tanítói szép számban jelentek meg. A gyűlés a Himmusszal vette kezdetét. *Veszély* István járásköri elnök úr, bars-besenyői kántortanító, lendületes megnyitó beszéddel a gyűlést megnyitotta. *Kántor* István alelnök «*A magyar nyelv intenzív tanítása*» e. vitatételt vezetett be, melyhez többen lelkesen hozzászóltak. Új vitatételül jövő évre kitűzetett: «*A mese a népiskolában*», kidolgozására *Borsodi* Sándor bars-baraeska tanító úr vállalkozott. *Somogyi* Aladár előadást tartott, mikép tartandó meg a népiskolában a «*Aradi vértanúk*» ünnepe. Az előadónak köszönet szavaztatott. *Kornis* Emma dicskei tanítónő tíz koronával jutalmazott pályamunkája az idő rövidsége és távolléte miatt nem olvastatott föl, hanem lapban való közlésre ajánlatott. Új tételül kitűzetett «*Mit tehet a tanító a kívándorlás ellen az iskolában és a társadalomban?*» melyre főt. *Kovács* József alesperes tanfelügyelő úr, a kör elnöke 10 koronás jutalmat tűzött ki. A Magyar Kath. Tanítók Országos gyűlésére a kör részéről *Veszély* István elnök és *Miklóska* Lajos kartárs küldettek ki. Végül elhatároztatott, hogy a jövő évi körgyűlés *Verebelyen* fog megtartani. A *Szózat* elnevelése után elnök úr a gyűlést befejezettnek nyilvánította. A gyűlés után mintegy 150 személyből álló társaság fiatalos tánca kelt. A tánc szünete alatt a tanítói

kar szép énekekkel és szavalatokkal mulattatta a közönséget; maghatóan adta elő *Partli* Lajos bars-besnyői osztálytanító úr Petőfi Sándornak «A vándorlegény» című költeményét. *Stöcker* Sándor verebelyi főtanító úr pedig a «Tót táncmestert», mellyel a közönséget vidám hangulatba hozta. Az összes bevétel 338 kor. 90 fillér volt. A felülírtok névsorát a rendezőbizottság fogja közzé tenni és az összeget nyugtázní. A mulatság kitünő sikere a fíradhatatlan és buzgó rendezőség elnökének, főt. *Horváth* István újlóti plébános úrnak, valamint *Somogyi* Aladár újlóti főtanító és *Mikolovits* József ugyan ottani osztálytanító uraknak köszönhető. Melléken. 1904. június 24-én. *Bárczy Gusztáv*, körgyűlési jegyző.

Tanítógyűlés. A loesmand-esperesi tankerület róm. kath. néptanító-egyesülete ez évi rendes tavaszi közgyűlését május hó 16-án Frankón tartotta. Reggel 10 óra-kor szentmise, mely után az egylet tagjai a tanterembe vonultak, ahol őket főt. Köly György kerületi esperes és püspöki biztos úr üdvözölve, a gyűlés megnyitására a szót elnök úrnak adta át, aki megnyitóbeszédében meleg szavakkal fejezte ki az egylet részvétét néhai Hersich János alsópulyai kartárs úr halála fölött, amely részvét-nyilatkozatot a gyűlés jegyzőkönyvébe is fölvenni határozta. Jegyző fölolvasta nagyságos dr. Balits Lajos egyházmegyei főtanfölgyelő úrnak, valamint Öveges Kálmán segédtanfölgyelő úr köszönő levelét, melyet kinevezeték alkalmából kifejezett üdvözlésre küldtek egyesületünkhez. Ifj. Pfusich János indítványára az értekezlet elhatározta, hogy a pályamunkák ezután elnök úrhoz küldendők, aki azokat, a választmányi gyűlésnek átadja, a választmány megbírálja, a lepecsételt jelíges levelet pedig a jövő gyűlésnek átadja, amelyen a munkák névtelenül fölolvastatnak, nehogy a jutalomdíj megszavazásánál részrehajlás látszata érjen bárkit is. Targyalás alá vettettek az iskolamulasztások mire nézve az értekezlet elhatározta, hogy ez ügyben intézkedés végett megkeresi a járási fösztölgabiró urat. Targyaltott az országos kath. kántortanítói nyugdíj-alap létesítése. Erre nézve abban történt a megállapodás, hogy elnök úr egy ívet fog körözni és aki az ívet aláírja, az be-lépéttnek fog tekintetni. Fölolvastattott a széplaki tankerület róm. kath. néptanító-egyesületnek azon átírata, amely szerint egy egyházmegyei tanító-egyesületnek létesítését tartja szükségesnek, mert úgymond, erő erővel egyesítve képes nagyobb munkát végezni. Ezt az indítványt az értekezlet egyhangúlag elfogadta és kimondotta, hogy az egyházmegyei tanító-egyesületnek minél előbbi létesítését szinten óhajtja és pedig a «Szombathelyegyházmegyei»-nek a mintájára, s ez ügyben hasonló föliratot intéz az egyházmegyei főtanfölgyelő úrhoz. Néhai Hersich János alsópulyai kartárs úr özvegyének a gyűlés 30 kor-nát szavazott meg az egylet pénztárából segély-képen. Végül elhatározta a gyűlés, hogy az egyleti könyvtár gyarapítására évenként 30 kor-nát fordít saját pénztárából, a munkák megszerzését a választmányi gyűlés határozza meg. Új tagnak fölvetett Wolf István fülesli kaplán úr. *Szedonik Mihály*, egyt. jegyző.

Tanítók gyűlése. A turzófalvi (Trencsém.) kerület római katolikus tanítószága június 16-án Zákopesén tartotta évi közgyűlését. A megtartott szentmise után *Gyapacsánszky* Demeter, kerületi alesperes megnyitó beszédében üdvözölve a megjelenteket, buzdító szavakkal kifejté, hogy az igazi nevelés alapja egyedül a vallás lehet, amely nélkül tanítani és egyes hasznos dolgokkal a gyermek szellemét gazdagítani lehet, de nevelni soha. Mért van itt az ember? kérdezé. Mért rendeltetett ide? Mért züllött el ez a nép? Mi oka az ő rosszra hajló hajlamának? Fejtse meg a jó tanítószág buzgó működésével a mai romlott korszak problémáját: elsten vallása iránti hűség okosságot, műveltséget, jólétet biztosít a kicsinynek, a kicsinyben a népnek, a népben a hazának. Kövekezett a tárgyszorozat. A mult évi közgyűlésen kidolgozott pályatétel jutalomdíját *Remessik* János tanító nyerte el. *Marcsek* József tanító a mult közgyűlésen jelölt tételt nagy szorgalommal kidolgozva adta elő. *Pályatételül tüzetett ki: «Olvashat-e a kath. tanító olyan lapokat, amelyek a vallást támadják és abból gúnyt üznek?»* Egyéb indítványok megbeszélése

után, — amelyekhez *Klaeskö* Lajos viszkoi, *Pricz* Sándor turzófalvi, *Bujalla* Béla turzófalvi, *Csajda* István rakovai szölkak hozzá — a gyűlés véget ért.

Tanítógyűlés. A tiszántúli alesperesi kerület róm. kath. kántortanítói egyesülete idei közgyűlését május 31-én tartotta meg Kunhegyesen. Sz. mise után elnökő Göcze Aladár esperes a megjelent tagokat és a vendég-képen jelen volt vidéki lelkész urakat szívélyesen üdvözölve, a ker. nevelés magas elve szerint, a tanítókat keresztény türelemre és hivatásukra buzdítva, kéri és inti, hogy a panasznak, zúgolódásnak helyet ne engedjenek szívökben, mert az még súlyosabbá tenné hivatalukat. Legelső mesterünk is türelemmel, szeretettel fáradozott az emberiség üdvéért: azért nekünk tanítóknak, kik az Úr szőlőjében munkálkodunk, annál inkább kell az Úr példáját követnünk. A hatásos megnyitó után elnök úr az egyházmegyei körlevelekből a fontosabb tanügyi rendelkezéseket olvastatta föl. A pénztár vagyoni állása 566 K. 64 fill. A tiszúkar tagjai egyhangúlag újból megválasztattak. Esperesi elnök úr indítványára a kerület mélt. és fötiszt. dr. *Páry* Sándor urat szepesi püspökké történt kinevezetése alkalmából hódolatilag üdvözölte és emlékére jegyzőkönyvíleg megörökíti. Örömmel fogadták *Vécsey* Agoston azon indítványát, melyszerint a gyűlést Ember Károly a pápától nyert kitüntetése alkalmából, a kerület szíves üdvözlését és elismerését jegyzőkönyvi kivonathoz megküldi. Végre Knapek Imre indítványára határozatotott, hogy kerületünk esatlakozik a szombathelyi egyházmegyei tanítóegyesület által, 1904. március 24-én tartott gyűlés alkalmával szerkesztett memorandum kívánságához. És pedig amennyiben a fizetésrendezésre vonatkozó kérelmét, a mult évben *Vécsey* Agoston ker. jegyző által készített javaslat szerint, a képviselőházhoz már benyújtotta, ezúttal még a kántortanítói nyugdíjigény teljes kiegészítésére vonatkozó kívánságát, a kath. tanítók orsz. közp. bizottságához fogja beterjeszteni, minek szerkesztésével szintén *Vécsey* Agoston bizatik meg. Ezek után elnök a gyűlést hálaimával bezárta. *Vécsey Agoston*, ker. jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat a nagymélt. püspöki kartól nyert magas megbizatasának tesz eleget, midőn a legnagyobb buzgalommal, de azért a legnagyobb megfontoltsággal évről-évre újabb és újabb kézikönyvekkel gazdagítja a népiskolai tankönyvirodalmat. Erre a körülményre azért hívjuk föl olvasóink figyelmét, hogy ezzel kapcsolatos hangsúlyozzuk, hogy a kath. népoktatási intézetek tankönyveiket a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában szerezzék be. A Társulat kiadásában újabban megjelent tankönyvek: **Egészségtan** népiskolai használatra. Irta *Hámory*. **Magyar nyelvtan és fogalmazás.** Polgári és felsőbb leányiskolák I—II. oszt. használatára. Irta *Ember* Károly. **Egyes megyék földrajza** külön-külön, III. oszt. számára szerkeszti *Györffy* János kiváló tanferfiak közreműködésével. Az egyes könyveket részletesen ismer-tetjük.

Zászlónk. Második évi pályafutását fejezi be most megjelent június havi számával a *Zászlónk*. Mintha csak eddig vallott programját akarná újólág összefoglaltan olvasói szívébe vézni: címképen a keresztelt és a magyar szent koronával röplő angyalokat mutat, kik mögött a turul viszi csörében a honvédő ősi szablyát. Ime: a valóság és hazafiság. Ez volt az a két kincs, melyeket a *Zászlónk* lapjának és betűinek minden rezdülésével őrzött eddig és bizunk Istenünkben, hogy őrizni is fog ezután is bátran és híven amint a turul és szablya a címképen oly szépen jelzik. A jelen számhoz van csatolva

az egész II. évfolyam tartalomjegyzéke is, melyből meg tudjuk, hogy a Zászlónk tíz száma 300 oldalas, 430 képpel és pompás könyvet tesz ki, melyhez a kiadóhivatal 1 kor. 5 fillérért egy diszes bekötési táblát (piros, kék vagy zöld) is küld. Kész örömmel ajánljuk ezt a lapot családi olvasmányul is, igen jól odaillesik a keresztény család szentélyének asztalára. Az új előfizetők az egész évfolyamot megkapják fizve két koronáért, augusztus 1-től kezdve pedig díszesen bekötve bérmentes szállítással 4 korona 32 fillérért, a kiadóhivatalban 3 korona 80 fillérért. Mutatványt is szívesen küld a Zászlónk szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, VII. Damjanich-utca 50.

VEGYESEK.

Kath. tanítók gyűlése. A magyar katolikus tanítók országos bizottsága július 5-én délelőtt kilenc órakor a Szent-István-Társulat Szentkirályi-utca 28. számú palotájának dísztermében gyűlést tart. A gyűlés napirendje, amelyet Vaszary Kolos hiboros hercegprímás jóváhagyott, a következő: 1. Elnöki megnyitás. Tartja Steinberger Ferenc dr. 2. A népiskolai törvény revíziója. Általános tárgyalása. Előadó Dreisziger Ferenc. I. fejezet előadója Rohn Nándor, II. fejezet előadója Tóth Géza, III. fejezet előadója Guzsvenitz Vilmos, IV. fejezet előadója Dr. Bilinszky Lajos, V. fejezet előadója Bertalan Vince. 3. A Magyar Katolikus Iskola-Egyesület tervezete. Előadó Ember Károly. 4. A tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó Barabás György. 5. Titkári jelentés. 6. Pénztárosi jelentés. 7. Indítványok. — A gyűlést megelőző napon délután három órakor a tanügyi tanács tart ülést.

Egy igazgató ünneplése. Dr. Berwalszky János iglói apát-plébános június 18-án ülte meg plébánosi 35 éves jubileumát. A hitközség általános lelkesüléssel ünneplte őt, mely ünneplésből az ottani népiskola kivette a maga részét. Délelőtt 10 órakor a róm. kath. elemi iskola dísztermében intézeti ünnepély volt, melyen *Lesznitzky* János tanító által összeállított alkalmi darabban ünnepltek a jubilánst. Az apátplébános az előadás végeztével könnyeket fakasztó beszédben köszönte meg a derek tanítóknak fáradozását és a gyermekesereg közreműködését. A nagyszámú közönség igaz meghatottsággal szívében hagyta el a termet.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. Sz. M. Beérkezett. Közzétettük. — **Zászlónk szerkesztősége.** A cserepéldány megindítása iránt készségről intézkedünk. — **B. K.** Fölhasználjuk: kéziratot nem küldhetünk vissza: ezt minden lap elvül fönntartja. **H.** Igen, bélyegköteles: egykoronás bélyeggel lássa el. Mellékletek: működési bizonyítvány és a hatóságtól vagyoni állapotát igazoló bizonyítvány. 2. Igen, kaphat, az új alapszabályt ezt megengedi. — **Ü. J.** Legjobban eslekedjék, hogy ha ügyét az egyházmegyei főtanfelügyelőség elé terjeszti és kéri a főtiszt, egyházmegyei hatóságtól szavazatnyi megerősítést. A megerősítést az egyházmegyei főhatóság adja meg és nem az iskolaszék. — **K. F.** Nem közölhető. — **F. J.** Közzétettük. Jönni fog. Egy kis türelmet kérünk. — **H. Gy.** Igen időszerű, jönni fog, már legközelebb. — **B. V.** Majd személyesen elintézzük. — **V. I.** Köszönet. A szünet alatt is készségről fogadunk időszerű dolgokat.

Mely **tisztelettel kérjük a főtiszt, iskolaszéki elnök uratól, hogy a tanítói pályázati hirdetések a Szent-**

István-Társulat kiadásában megjelenő «Népnevelő» hirkath. tanügyi szakközleményben tétessék közzé. A «Népnevelő»-t megkapja minden kath. latin és görög szertartású iskola, intézet egy-egy példányban ingyen. Cím: «Népnevelő» kiadóhivatala Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Felélős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A vásáruői (Pozsony megye) róm. kath. elemi iskola osztálytanítói állására pályázat hirdettetik. Kötelmek: a reá bízandó osztály vezetése, az ismétlősök oktatása s a kántoriakban való segédkezés. Javadalma: 600 korona a községtől, 200 korona államsegély, esetleges korpóllék, egy butorozott szoba és elegendő fűtőanyag. Az állás évközben el nem hagyható. Csakis okleveles térfitanítók pályázhatnak f. 1904. évi július hó 31-ig. Kántoriakban való jártasság és személyes bemutatkozás előny. Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó. Kérvények az iskolaszéki elnökséghez intézendők. 128 2—2

A nógrád-nagygyécei kath. iskolához okleveles kántortanító kerestetik. Javadalma 12 hold földbirtok, melyet maga műveltet. 14 hektoliter rozs, 2 öl tűzifa, 200 kor. a községtől, stólából 60 korona. Pályázati nap július hó 28. 136 1—1

Az osztrói (Nyitra) róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése: törzsfizetés a község pénztárából 512 kor., tűzifára 72 kor., kertilletmény 12 kor., földbérlet 84 kor., községi kiegészítés 120 kor. Természetbeni lakás. Köteles a mindennapi iskolásokon kívül az ismétlő, esetleg a gazdasági iskolát tanítani. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő július 17. Választás július 24. Folyamodványok főt. Reviczky Bertalan esperes úrhoz Csejthére küldendő. Krakován, 1904. június hó. *Markovics Mihály*, iskz. elnök. 140 1—1

Egri érseki megye

A sajógalgóci róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 16 kat. hold föld; stólából 14 kor., párbérből mintegy 20 kőből gabona és 38 kor., 30 méter fa, államsegély 184 kor., az alapítványi hivataltól 86 kor. 78 fillér. tandíjből mintegy 80 korona, természetbeni kettőszobás lakás. Kötelessége a mindennapi és ismétlős tanítókat oktatni s az összes kántori teendőket vezetni. Az állomás szept. 1-én elfoglalandó. Választás július 6-án. *A sajógalgóci róm. kath. iskolaszék.* (U. p. Vadna.) 125 2—2

Csanádi egyházmegye.

A szajáni róm. kath. iskolaszék, a szaján-vilmatéri tanítói állomásra július 15-re pályázatot hirdet. Javadalom a községtől: lakás kerttel, fűtéshez elegendő szalma, 396 kor. évnegyedenként előre: a hitközségtől: 17 kat. hold szántóföld haszonélvezete (1904-ben 500 kor. haszonbér), mitől haszonélvező fizet mindennemű adót. Kötelesség: az I—VI. oszt. mindennapi és ismétlőiskola önálló vezetése. Tanítási nyelv magyar. Az állomás okt. 1-én elfoglalandó. Szaján (Torontálm.) *Govrik Sándor*, plébános. 117 3—3

Győri püspöki megye.

A kecskédi róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. A tanító fizetése 800 korona, butorozott szoba, fűtőanyag. Csak okleveles pályázhat, a magyar nyelv mellett németül is tudjon, az orgonálásban gyakorlott legyen, a kántoriakban segíteni köteles. Helyét szept. 1-én tartozik elfoglalni, amely naptól kezdve kapja fizetését. A pályázati határidő július 15-ike. A folyamodások *Kiss László* iskolaszéki elnök címére küldendő. Kecskédre (Komáromm.). 126 2—2

Újker község (Sopronm.) az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 800 kor., polg. évre, havi előleges részletekben, butorozott szoba, egy öl fa. Az iskola jellege róm. kath. kötelesség az I—III. oszt. vezetése, kántoriakban segédkezés. Pályázhatnak tanítónők is. Kérvények *július 25-ig* az iskolaszékhez címezve beterjesztendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 137 1—3

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Tótkomlóson (Békésm.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetetik. Évi fizetés 680 kor., lakás és 120 kor. évi ideiglenes segély és stóla 500 lélek után. Csak oklevelesek pályázhatnak. Kérvényt az orosházi plébániára kell küldeni *aug. 15-ig*. 139 1—2

Pannónhalmi egyházmegye.

A **gyórszentmártoni** róm. kath. főiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetése 800 korona havi előleges részletekben, egy butorozott szoba. Kötelmei a díjvel szerint. A kántorság ismerete előnyt biztosít. A kérvények — melyekben az illető pályázó teljesen egészséges és ép testalkatáról is nyilatkozik — *július hó 24-ig*, mely napon a választás is megtörténik, az iskolaszékre címezve alulírtokhoz küldendők. Helyét szeptember 1-én tartozik elfoglalni, amely naptól kezdve kapja fizetését is. *Gyulai Rudolf* isksz. elnök. 134 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pályázat a **vémendi** (Baranyam.) róm. kath. osztálytanítói állásra. Fizetése lakás és kerttelmennyel 866 kor., 12 hónapos előleges részletekben. Köteles az iskolaszék által kijelölt osztályokat és az ismételőiskolásokat oktatni, a kántori teendőkben díjtalanul segédkezni. Állását évközben csak kántortanítóival cserélheti fel. Tannyelv: német-magyar. Pályázhatni *július hó 15-ig*. Az iskolaszék. 131 1—1

Az **udvari** (Tolnam.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme: két szobából álló lakás, és minden szükséges melléképületen, egy holdnyi házikert kivül 1. 24 urbéri telek és 57 hold legelőilletéki szántóföld, legeltetési joggal. 2. Minden házaspártól (85—90) egy mérce rozs és 30 fillér. 3. Minden szőlőtulajdonostól 40 fillér. 4. Nyolc méter keményfa. 5. A telek munkaváltsága 80 korona. 6. Minden iskolástól (60—65) 80 fillér. 7. Stóla 25—30 kor. Tannyelv magyar, de a templomban és temetőknél néha a német nyelv is használatos. A telek az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával még három évben feles munkálatra van adva. A kérvények *Miszlára* (Tolnam., posta helyben), a kerület espereshez t. évi *július 31-ig* beküldendők. 133 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **somogy-berzencei** róm. kath. iskolaszék 1904. szeptember elsejével elfoglalandó osztálytanítói állásra *július 14-én* lejáró határidővel pályázatot hirdet. Fizetése polgári évre 900 kor., a törvényszabta évtödös korpótlék, egy butorozott szoba fűtés és tisztogatással. Kötelessége a IV., V., VI. főosztály önálló vezetése, az iparostanoncok díj nélküli oktatása, kántori teendőkben, farskolakezelésben segédkezni, az ifjúsági egyesület énekkarát vezetni, könyvtárát kezelni, az iskolás gyermekek miséjén jelen lenni, azokra felügyelni. Ha a megválasztott szorgalmas, törekvő ifjú leendő, különörök adásából havi 30—40 koronát szerezhet. Kellően felszerelt kérvények az iskolaszékhez intézve, hozzáam küldendők be. *Dénes Lajos*, igazg. tanító. 132 1—1

A **balatonszentgyörgyi** róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 800 korona, egy butorozott szoba, tisztogatás és fűtés. Tartozik a kántori teendőkben is segédkezni. Tannyelv magyar. A megválasztott állását szept. hó 1-én tartozik elfoglalni. Okmányokkal felszerelt

kérvények *augusztus 1-ig* *Németh János* plébános, iskolaszéki elnökhöz *Vörs* (Somogyam.) küldendők. Az iskolaszék. 130 1—2

Örvenyesen (Zalam.) kántortanítói állásra *július 10-re* pályázat hirdetetik. Javadalmazása rendes lakás, körülbelül 760 kor. jövedelem, államségély folyamathban. Tannyelv magyar, istentisztelet ezidőszertint német, németül tudók előnyben részesülnek. Pályázhatnak képesített tanítók, legalább osztályvizsgázott jelöltek. Kérvények határideje *július 8.* Bővebb fölvilágosítás *Récei Farkas* plébánosnál *Aszófő* (Zalam.) 129 1—1

Vaszar (Veszprémm.) róm. kath. elemi iskola két osztálytanítói állására pályázat hirdetetik. Kötelmek: a reájok bizandó osztály vezetése, a gyermekeket naponkint istentiszteletre elkísérik, ott azokra felügyelnek s a kántoriakban segédkeznek. Javadalmazás: az I-nék 120 korona a hitközség pénztárából és 680 kor. államségélyből. II-nak tandíjból 400 kor. politikai község pénztárából 200 kor. és államségélyből 200 kor. Mindkettő fizetését havi előleges részletekben kapja. Külön lakás a szükséges butorozattal. Csakis okleveles férfitanítók pályázhatnak *július 31-ig*. Személyes megjelenés előnyös. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el. Kérvények a *vaszari* róm. kath. iskolaszék elnökségéhez intézendők. *Kiss Ferenc* isksz. jegyző. 138 1—2

Orgonahangok 1024 lapon 900 énekel előénekeseknek, búcsujáróknak mindenféle egyházi ünnepélyre igen alkalmas. Ára 3 korona. *Molnár József* kántor, *Kunszentmiklós*. 135 1—1

Lelegyakorlatok. Pozsonyban a Jézustársaságiak kollegiumában ezidén is tartatnak *július hó 18—22.* közt lelegyakorlatok tanítók számára. Hétfőn este 6 órakor kezdődnek és pénteken reggel végződnek. A lelegyakorlatokban résztvenni akarók jelentkezzenek minél előbb az alulírtoknál. *Milz József* S. J. házfőnök. *Batthyány-tér 1. szám.* 104 4—7

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir.

udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentsír jövagja, a Ferenc József-rend lovagja.

A parisi és becsi világkiállításokon stb. helyről kitüntetve.

Legelőbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomasúcsőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmérsékeltébb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartása mérsékelt árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.